

Kaukolämpö ja energiatehokkuuslaskennan kehittämistarve

Kaukolämpö muodostaa merkittävän osan Suomen lämmitysjärjestelmästä ja kattaa noin puolet rakennusten lämmityksestä. Se on olennainen osa energiajärjestelmän huoltovarmuutta ja mahdollistaa tehokkaan lämmön tuotannon ja jakelun sekä joustavan siirtymisen kohti hiilineutraaliutta. Kaukolämpöverkot tarjoavat alustan, jonka avulla voidaan integroida erilaisia lämmönlähteitä, hyödyntää hukkalämpöä ja ottaa käyttöön uusia teknologioita kustannustehokkaasti.

Hiilineutraalisuustavoitteen saavuttaminen vuoteen 2035 mennessä edellyttää lämmöntuotannon jatkuvaa puhdistumista ja monipuolistumista. Kaukolämpöjärjestelmissä tämä tarkoittaa uusiutuvien lämmönlähteiden, sähköistymisen ja erilaisten hukkalämpöjen kasvavaa hyödyntämistä sekä samalla sitä, että nykyiset tuotantomuodot säilyvät tärkeänä osana järjestelmää niin kauan kuin niitä tarvitaan toimitusvarmuuden ja jouston turvaamiseksi.

Datakeskusten ja teollisuuden hukkalämpöjen potentiaali on useilla paikkakunnilla merkittävä, ja joissakin kunnissa ne voivat kattaa jopa 90 prosenttia kaukolämmön tarpeesta. Hukkalämpöjen hyödyntäminen tukee ilmastotavoitteita, edistää kiertotaloutta ja vahvistaa alueellista kilpailukykyä lisäämällä investointeja, työpaikkoja ja verotuloja.

Jotta siirtymä on mahdollinen, tarvitaan ennakoitavaa sääntelyä ja verotusta, joka tukee sähköistymistä ja hukkalämpöjen hyödyntämistä. Investointiympäristön tulee olla vakaa ja houkutteleva, ja siirtymävaiheessa on tunnistettava varajärjestelmien ja CHP-kapasiteetin rooli. Kaukolämpö on keskeinen osa Suomen energiajärjestelmää, ja sen kehittäminen on välttämätöntä hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseksi.

Kierrätyskelvottoman jätteen energiahyödyntäminen

Kierrätyskelvottomien jätteiden käyttö energiana on olennainen osa kaukolämpöjärjestelmää ja tukee ilmastotavoitteita. Sen asema hukkalämpönä tulee turvata myös jatkossa, sillä se vähentää fossiilisten käyttöä, vahvistaa kiertotaloutta ja hyödyntää energiaa, joka muutoin menetettäisiin. Paikallisvoima ry pitää tärkeänä, että kierrätyskelvottomien jätteiden energiahyödyntäminen säilyy sallittuna ja kannattavana osana Suomen energiajärjestelmää.

Kaukolämmön rooli tulee näkyä myös energiatehokkuuslaskennassa

Koska kaukolämpö puhdistuu nopeasti ja toimii energiajärjestelmän joustona, myös rakennusten energiatehokkuuslaskennassa tulee kohdella lämmitysmuotoja yhdenvertaisesti. Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin uudistus tuo muutoksia päästökertoimiin ja E-lukuun, mikä vaikuttaa merkittävästi kaukolämmön kilpailukykyyn. On välttämätöntä, että E-luvun laskenta ei aseta kaukolämpöä epäedulliseen asemaan suhteessa kiinteistökohtaisiin ratkaisuihin, vaan että periaatteina ovat teknologianeutraalius ja markkinoiden toiminta ilman tukia tai vääristäviä mekanismeja.

Sekä kaukolämpö että sähkö ovat Suomessa erittäin vähäpäästöisiä energiamuotoja, minkä vuoksi rakennussääntelyn tulisi ohjata ennen kaikkea kiinteistöjen rakenteelliseen energiatehokkuuteen eikä eri lämmitysmuotojen väliseen kilpailuun. EU:n rakennusten energiatehokkuusdirektiivi

(EPBD) edellyttää lisäksi, että jäsenvaltiot edistävät kaukolämpöä ja -jäähdytystä sekä huomioivat niiden aseman ja hyödyt energiatehokkuuden laskentamenetelmissä. Kaukolämpö toimii myös tärkeänä joustoelementtinä Suomen sähköjärjestelmässä: se pienentää huipputehon tarvetta ja vahvistaa energijärjestelmän kokonaistoimivuutta erityisesti sähköistymisen lisääntyessä.

Rakenteellinen haaste E-lukujärjestelmässä

E-luvun laskenta perustuu energiamuotokertoimiin, joiden avulla eri energialähteet muunnetaan vertailukelpoisiksi. Nykyinen laskentatapa kohtelee eri lämmitysmuotoja, etenkin sähköä ja kaukolämpöä, eri tavoin. Konkreettisenä esimerkkinä annettakoon lämpöpumput: saman lämpöpumpun tuottama lämpö saisi erillisratkaisuna pienemmän E-luvun kuin kaukolämpöverkon kautta jaeltuna.

Tällöin saman verran lämpöä käyttävä kaukolämpökiinteistö saa korkeamman E-luvun, vaikka sen todelliset päästöt voivat olla pienemmät ja sen järjestelmä tarjoaa energijärjestelmälle joustoa ja varmuutta. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa rakennusten energialuokat eroavat pelkästään lämmitystavan perusteella, ei rakenteellisen energiatehokkuuden.

Jos E-luvun laskenta huomioisi eri lämmitysmuodot yhdenvertaisesti, rakennusten vertailu perustuisi todelliseen energiatehokkuuteen ja järjestelmätasolla kestäviin ratkaisuihin. Tällöin saman lämmöntarpeen omaavat rakennukset arvioitaisiin samalla tavalla riippumatta siitä, tuotetaanko lämpö kiinteistökohtaisesti vai kaukolämpöverkosta.

Paikallisvoima ry korostaa, että E-luvun laskennan tulee olla kilpailuneutraali ja ohjata ratkaisuihin, jotka aidosti vähentävät päästöjä ja parantavat energiatehokkuutta. E-lukujen tulee säilyä yhdenmukaisina eri energialähteiden osalta, jotta vertailu on reilua ja ohjausvaikutus johdonmukainen.

Lisäksi E-luvuissa on kyettävä huomioimaan paikallisen kaukolämpöverkon jalanjälki. Verkkojen erot voivat vaihdella erittäin paljon.

Lisätietoja:

Annukka Saari

Toiminnanjohtaja

annukka.saari@paikallisvoima.fi

+358 44 578 9139